

Itis-rapport

2000-11-13

Solveig Andersson och Petronella Fahlgren

Autismklassen vid Nossebro skola tillhör särskolan och är till för barn med autism

Autism är ett livslångt funktionshinder och det är inom de tre områdena kommunikation, samspel och beteende som personer med autism har svårigheter. Detta gör att det är svårt för eleverna att förstå och tolka information, förstå och tolka sociala mönster och rutiner, generalisera och ibland gå ur stereotypa beteenden och fixeringar.

Hur funktionshindret yttrar sig kan variera mycket mellan olika personer, och hur mycket stöd som behövs är väldigt individuellt.

Eleverna är mycket beroende av att det finns rutiner och struktur i deras vardag för att göra den lugn och igenkännbar.

För att kunna utvecklas, måste man förstå vad som sker runt omkring sig och kunna göra sig förstådd. Att samspela med omgivningen är grunden för allt socialt liv och delaktighet. Kommunikation är därför en viktig del av livet och ett viktigt mål i undervisningen. Elevernas kommunikation handlar oftast om det som händer här och nu, men med hjälp av bilder kan de bättre förstå då och nu. De kan få kläm på tiden. Vi kan se att datorn är ett bra hjälpmedel i detta arbete.

Tillvaron bör också göras så begriplig och överskådlig som möjligt. Här är den digitala kameran ett viktigt redskap. Den visuella bilden stimulerar till kommunikation och dokumentation.

Klassen består av 4 elever

Bakgrund och syfte

Kommunikation är en viktig del av vårt arbete med eleverna i klassen. Vi vill ge eleverna så många olika sätt som möjligt att kommunicera med sin omvärld. Att använda digitalkameran och datorn är ett nytt och spännande sätt.

Digitala bilder hjälper eleverna att kommunicera med omvärlden, berätta hemma vad man gjort i skolan eller fritids och kanske även bygga på med något som hände efter eller i samband med den bild de beskriver.

Därför ville vi att alla eleverna skulle få möjlighet att lära sig att använda kameran, bearbeta bilderna i datorn och skriva en mycket enkel text, med hjälp, som de sedan skulle kunna läsa och därmed berätta för andra vad de varit med om.

Vi ville också att eleverna, när de tagit bilder skulle ha dem lätt tillgängliga och därför skulle bilderna fästas samman och bli ett litet häfte som kunde bäras med i väskan.

Eleverna är idag med om olika aktiviteter på dagarna, såsom att gå till biblioteket, simhallen och syslöjden. När dagen är slut vet eleverna var de varit, men har svårt att förmedla vad de gjort. Ett faktum som gör att bilden kommit att spela en stor roll i sammanhanget.

Det betyder att ju snabbare och lättare skolan kan jobba med bilder, ju bättre förutsättningar har övriga familjen att veta vad de ska kommunicera om.

Alla eleverna klarar idag att läsa enkel text och med hjälp berätta vad de ser på en bild.

Till vår hjälp i arbetet har vi två datorer och en digitalkamera.

Genomförande

Under våren hade vi ett föräldramöte där vi informerade föräldrarna om projektet och bad om hjälp med information om viktiga personer och platser. (se bilaga)

Senare skickade vi ut ett brev och bad föräldrarna skriva ner vad de tyckte att vi skulle ha med i vårt arbete under hösten. (se bilaga). Arbetet har gjorts parallellt med alla 4 eleverna och utifrån vars och ens förutsättningar. Varje elev har fått möjlighet att lära sig använda digitalkameran och på egen hand ta bilder av sådant som han kan använda för att göra sig förstådd. En elev, hade när vi startade, träning på att skriva av text som redan var nedskriven på ett papper och att på egen hand ta bilder. De övriga hade mycket små kunskaper på dessa områden.

Elev 1

När vi startade kunde eleven:

- Ta kort
- Skriva av text
- Ta fram bilder från diskett till dator

Vi har tränat:

- Förändra format på bilder
- Skriva egen text direkt på datorn
- Ta med kameran hem och ta ett bestämt antal kort
- Ta hem bilder för att berätta om dem

Elev 2

När vi startade kunde eleven:

- Skriva av text på datorn
- Arbeta i olika program
- Öppna och stänga program

Vi har tränat:

- Lära sig kameran
- Ta bilder
- Plocka fram bilder från diskett
- Prata om bilder
- Formulera bildtext
- Skriva text direkt på datorn. Hjälp med att formulera texten.
- Skriva ut
- Ta med kameran ut och ta ett bestämt antal bilder som hon själv valt

Elev 3

När vi startade kunde eleven:

- Stänga av och på datorn
- Öppna och avsluta program
- Arbeta i bl.a. Lexia, paint och spela spel

Vi har tränat:

- Använda kameran
- Ta bilder
- Titta på taget kort i kameran
- Berätta till bilder
- Formulera bildtexter
- Skriva av text
- Ta med sig kameran ut och ta egna bilder

Elev 4

När vi startade kunde eleven:

- Starta och stänga av datorn
- Öppna och avsluta program
- Arbeta med läroprogram och spel

Vi har tränat:

- Använda kameran
- Ta bilder och välja motiv
- Plocka fram bilder från diskett
- Ändra format
- Berätta om bilderna
- Formulera bildtext
- Skriva av text
- Skriva egen text direkt



Resultat

Elev 1

Eleven har lärt sig:

- Skriva egen text, 3-4 meningar. Stavningshjälp behövs
- Ta med kameran till olika platser och själv välja motiv

Behöver mer träning i:

- Att förstå vad man ska använda bilder och texter till, för att kunna använda sig utav dem i vardagssituationer.

Upplever kameran positivt och tar gärna bilder. Kan även berätta om bilden och tycker om att arbeta med den i datorn. Vill gärna ändra format och spexa med bilden.

Elev 2

Eleven har lärt sig:

- Förstå vad kameran är till för. Att det går att ta bilder med den.
- Ta egna kort.
- Kommentera bilden med fåordiga meningar och skriva ner dem.

- Kunna ta med sig ett kort hem och lämna det till någon vuxen därhemma. Visa vad hon varit med om på dagen.

Behöver mer träning i:

- Att förstå att man kan berätta för någon annan om det man varit med om, genom att de får se en bild.

Det finns många svårigheter med kommunikationen pga. det handikapp eleven har. Hon upplever dock att det är roligt att få visa Tex. en bild från slöjden och på det sättet berätta att hon gjort Tex. en grytlapp.

Elev 3

Eleven har lärt sig:

- Använda kameran, ta kort och titta på bilden.
- Berätta kortfattat om bilden.
- Skriva av en text till bilden som är nerskriven på ett papper.
- Välja egna motiv.
- Ta ett bestämt antal bilder.

Behöver mer träning i:

- Att kunna koncentrera sig vid datorn. Det händer för mycket oförutsett när han sitter där och jobbar.
- Skriva text direkt i datorn.

Mycket intresserad av teknik. Ställer frågor om Tex. hur bilden kommer till disketten och om hur datorn fungerar, vad som händer när man trycker på vissa knappar osv.

Elev 4

Eleven har lärt sig:

- Ta kort med kameran
- Plocka fram bilder i datorn
- Berätta om en bild
- Skriva av text i datorn

Behöver mer träning i:

- Att formulera bildtext
- Bestämma egna motiv
- Skriva text direkt i datorn

Tycker mycket om att jobba med bilder, undrar ofta om hon inte kan få jobba med kameran. Noga med att bilderna är fina, vill ta om bilderna om hon tycker att de inte blev bra eller om de är suddiga. Förstår vad man kan använda bilderna till. Säger ofta att hon ska ta med sig bilderna hem och visa mamma och pappa.

Reflektion

När vi i höstas startade arbetet med barnen hade vi ingen dator som fungerade. Därför fick vi ändra på en del saker i vår planering, vilket gjorde att vi istället för att börja träning på datorerna fick starta med att lära oss hur man använde kameran. Bildhantering och texter fick vi jobba med senare.

Eleverna har på det här sättet blivit extra duktiga på att använda kameran och ta bilder. Det fanns dock en nackdel och det var att eleverna inte direkt efter det att de tagit bilderna kunde gå in och titta på dem i datorn. Vi kunde inte direkt ge dem en rutin för hur de skulle kunna använda kameran och dator tillsammans.

När vi sedan fick i ordning en dator så att vi kunde börja jobba med bilderna, upptäckte vi att eleverna lärde sig mycket snabbt hur de skulle använda dem.

Det har varit roligt att se de positiva reaktionerna från eleverna. Alla ser fram emot att jobba med datorerna.

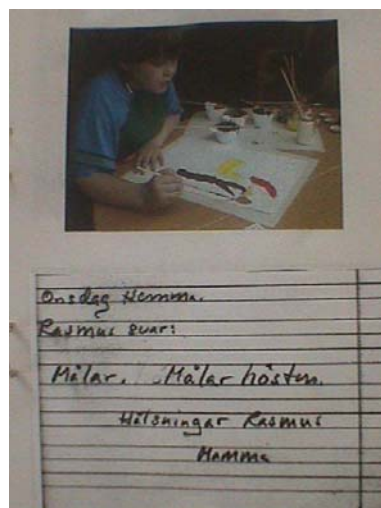
Vi har upplevt många roliga och glada stunder när vi förstått att eleverna lärt sig något nytt och förstått hur saker och ting fungerar.

En av eleverna kunde inte förstå att kameran, när den var i hennes närhet, kunde fånga bilder där hon inte var med. När hon själv fick hålla kameran var det många härliga försök att få med sig själv på bilden. Hon höll händer och fötter framför kameran, men lyckades inte få en riktig bild. Helt plötsligt upptäckte hon att hon kunde få in andra människor och motiv och därmed själv bestämma vad som skulle vara med på bilden. Detta var en stor upptäckt för henne.

En annan elev var noga med att få hela familjen med på ett kort, han skulle naturligtvis själv vara med på bilden. Vi hjälpte honom då att ta ett sådant kort. När han sedan skulle arbeta med bilderna i datorn och fick se kortet på familjen sa han "Det här kortet ska inte vara med för det har inte jag tagit". För honom var det viktigt att det var hans bilder som var med i häftet

I skolan tränar vi kommunikation genom att arbeta med kameran och dokumentera varje dag. Dessa bilder har vi sedan satt upp på en veckotavla. När veckan är slut kan vi gå tillbaka och titta på det som hänt under veckan och se det som hände bakåt i tiden.

Detta har blivit ett mycket positivt inslag och eleverna undrar hela tiden vad vi ska fotografera idag. De lever med och kan följa hela veckans händelser.



För att se hur eleverna kan använda sina bilder till att kommunicera med sin familj och andra i deras närhet, har vi fortlöpande skickat hem bilder från skolan och skolarbetet och fått tillbaka reaktioner på innehållet. Vi har haft samtal med föräldrarna och bitt dem skriva ner det som eleverna säger när de visar bilden.

Det som eleverna kunnat redogöra för har successivt ökat, vilket kan tyda på en förbättring av kommunikationen.

Seminarierna, i samband med projektet, har varit mycket positiva och utvecklande. Vi har diskuterat olika inlärningsstilar och funderat kring etik i samband med IT.

Datakurserna har gett oss en djupare kunskap i hur vi ska använda datorerna. Vi har sedan kunnat träna bildhantering och blivit duktiga på att arbeta med bilder. Detta gör att vi på ett nytt sätt kan lära våra elever att använda sig av bilder för sin kommunikation.

Vi har också sett, och fått en större förståelse för, hur eleverna tänker, vad de ser och vad som är viktigt för dem att förmedla.

Projektet har varit positivt på många sätt eftersom kommunikation ingår i all verksamhet. I svenska genom att formulera text, skriva, läsa och förstå. I matte genom att Tex. ta ett bestämt antal bilder och No/So orientering-hitta olika platser, känna till olika institutioner, såsom skola, fritids och kortis.

De handikapp som eleverna har när det gäller kommunikation och socialt samspel, medför att utvecklingsarbetet kommer att fortsätta under en lång tid framöver

Vi har under arbetets gång märkt hur viktig den visuella bilden är för dessa elevers utveckling och att vi genom engagemang, tålmod och kreativt tänkande har möjlighet att hjälpa dem framåt i utvecklingen.

Referenser

Jönsson B, Rehman K, Den obändiga söklusten 2000 Brombergs Bokförlag

Rask S R, Med eller utan filter 2000 Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling

Johansson A C, Det finns inte någon IT-pedagogik ItiS Studiematerial

Watson L R. Teacch läroplan för kommunikation 1985 Plenum Publishing Corporation

Lundqvist M, Minihandbok om autism för professionella 1999 Särskolan Lidköping

Bilagor

1. Syfte/Genomförande
2. Frågeformulär till föräldrarna

Det är vi som jobbar i projektet:
Solveig Andersson
Petronella Fahlgren

Den här idén tror vi på och vill förverkliga tillsammans med våra elever:

Dokumentation av varje elevs vardag. Personer, händelser och platser som är viktiga för eleven.

Syfte: Att använda bilder från vardagen som hjälp i elevernas kommunikation med varandra och med omvärlden.

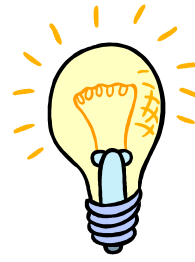
Att med stöd av bilder visa och förklara vad de varit med om och vad som hänt i deras närhet.

Att kunna använda digitalkamera och dator som ett hjälpmedel när det gäller kommunikation.

Genomförande:

Bilder tas med digitalkamera och samlas in från t.ex familjen. Besök sker på platser där eleverna tillbringar en del av sin tid t.ex fritids och hemmet.

Material samlas, tillsammans med elevernas text i enkla häften som eleverna kan ha lätt tillgängliga när de vill "berätta" någonting.



Nu är det dags att starta upp itis-projektet.
Vi skulle vilja att ni funderar på dessa frågor.
Svaren skickar ni sedan tillbaka till skolan i det bruna, frankerade
kuvertet.

Vad är viktigt att eleverna ska kunna berätta om?

Vad vill ni att vi ska fokusera på?